

Opole, dnia 18 kwietnia 2018 r.

Szanowna Pani

Minister Anna Zalewska

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Dotyczy: Nauczania drugiego języka obcego na II etapie edukacyjnym

Szanowna Pani Minister!

W związku z pojawieniem się w dn. 10.04.2018r na stronie internetowej Opolskiego Kuratorium Oświaty komunikatu w sprawie nauczania drugiego języka obcego na II etapie edukacyjnym Niemieckie Towarzystwo Oświatowe z siedzibą w Opolu pragnie wyrazić zaniepokojenie zaistniałą sytuacją i wyrazić protest kierując się głosem nauczycieli uczących w szkołach przedmiotu języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej na podstawie art. 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, z późn. zm.).

W przedstawionym komunikacie informuje się dyrektorów szkół podstawowych, że „Uczniowie korzystający z nauki języka niemieckiego, jako języka mniejszości narodowej, czyli ojczystego, nie mogą równocześnie uczyć się tego języka jako obcego.”¹ Jednocześnie nie podano żadnej podstawy prawnej, która miała by uzasadniać zabronienie nauki języka niemieckiego jako języka obcego nowożytnego, a przytoczony w komunikacie artykuł 13 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty stanowi wręcz przeciwnie, ponieważ mowa jest tam o tym, że „Szkoła i placówka publiczna umożliwia uczniom podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej, językowej i religijnej, a w szczególności naukę języka oraz własnej historii i kultury.”

Fakt ten wywołał poważne zamieszanie na terenie województw opolskiego i śląskiego. Dyrektorzy szkół zmuszają rodziców do rezygnacji z nauczania języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej posługując się argumentem, że w przeciwnym razie nie będą w stanie zagwarantować

---

¹ <http://www.kuratorium.opole.pl/komunikat-w-sprawie-nauczania-drugiego-jezyka-obcego-na-ii-etapie-edukacyjnym/>

nauki innego języka obcego niż niemiecki, tym samym występują udokumentowane przypadki łamania podstawowych praw i wolności człowieka a tym samym naruszenia praw obywateli Polskich gwarantowanych konstytucją w art. 31 ust. 2, który stanowi, że „Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.” Otrzymaliśmy w ostatnim tygodniu wiele głosów sprzeciwu, zaniepokojenie rozżalenia i niezrozumienia zarówno od naszych członków, jak również od nauczycieli i rodziców. Pojawiają się podejrzenia zmuszania szantażem i wyludzenia niezgodnych z wolą zainteresowanych oświadczeń woli o rezygnacji z nauki języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej poprzez podstępne wprowadzenie w błąd rodziców uczniów, iż „wyszły nowe przepisy, albo że inaczej dziecko nie będzie mogło się uczyć innego języka obcego, bo brak jest nauczycieli na rynku pracy.” Głosy te stanowią podstawę do naszego wystąpienia do Pani Minister jako organizacja pozarządowa dopominająca się zachowania praw obywateli Rzeczypospolitej.

Zaistniałe działania, a tym napływające już do kuratorium w Opolu arkusze nie nieuwzględniające nauki niemieckiego jako języka mniejszości pociągają za sobą naszą reakcję i zajęcie stanowiska wobec braku odpowiedzi na nasuwające się pytania:

- 1) Jaka jest podstawa prawna takiego działania w świetle postanowień art. 87 ust. 1 konstytucji Rzeczypospolitej z dnia 02.04.1997 r., zgodnie z którym *„źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.”*
- 2) Czy w świetle postanowień art. 87 ust. 1 konstytucji za źródło prawa można uznać pismo urzędnicze?
- 3) Dlaczego w poprzednich latach, również już po reformie, czyli rok temu, można było łączyć oba przedmioty?
- 4) Dlaczego pozbawia się obywateli polskich deklarujących chęć nauki języka niemieckiego jako języka mniejszości prawa do nauki języka niemieckiego jako języka obcego mimo iż konstytucja w art. 35 ust. 1: *„Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury.”*?
- 5) Czy wobec faktu niemożności nauczania języka niemieckiego jako obcego należy rozumieć, że język niemiecki traktuje się *de facto* jak język ojczysty, a *tergo* należy zatem rozumieć, że język polski może być nauczany jako język obcy?
- 6) Dlaczego w trakcie konferencji zorganizowanej w Opolu w dniu 19.09. 2017r. z udziałem Pana Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Pana Ministra Macieja Kopcia oraz radcy ministra w Departamencie Kształcenia Ogólnego MEN Pani Małgorzaty Krasuskiej pt. „Reforma oświaty a nauczanie języka mniejszości narodowej-

oczekiwania i wyzwania” z udziałem ponad sto dyrektorów szkół, przedstawicieli organów prowadzących oraz nauczycieli języka niemieckiego, na której omówiono wszelkie aspekty nauki języka niemieckiego jako języka mniejszości w kontekście wprowadzonej w roku 2017 reformy oświaty i pytań dotyczących zmian jakie zachodzą w nauczaniu języka mniejszości narodowej **nie było mowy o niemożności uczenia się języka niemieckiego jako obcego?**

- 7) Co w sytuacji, kiedy nie da się znaleźć tak szybko nauczycieli uczących poza angielskim i niemieckim innych języków obcych nowożytnych?

Jest to tylko kilka ważniejszych pytań, jakie wpłynęły w ostatnich dniach do NTO, a które przekazujemy wraz z wątpliwościami.

Ośmielamy się na zajęcie stanowiska w tej niecierpiącej zwłoki sprawie po zapoznaniu się z licznymi opiniami, ponieważ Niemieckie Towarzystwo Oświatowe jest jedyną organizacją mniejszości niemieckiej, która swoją działalnością wydawniczo-edukacyjną obejmuje obszar nie tylko województwa opolskiego, ale całego kraju podejmuje od 1996 roku zadania związane z wydaniem materiałów dydaktycznych dla nauczycieli oraz organizowaniem szkoleń metodyczno-dydaktycznych dla nauczycieli języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej, których liczba na przestrzeni wymienionych wyżej lat sięga blisko 900.

W gronie instytucji partnerskich z jakimi od lat współpracujemy przy organizacji chociażby takich sztandarowych projektów jak: „Letnia Akademia dla nauczycieli języka niemieckiego”, Jesienna Akademia dla nauczycieli języka niemieckiego”, „Zimowa Akademia dla nauczycieli języka niemieckiego”, Dzień Języka Ojczystego, Europejski Dzień Języków, „Fussballschule.PI” znajdują się Instytut Goethego z Krakowa i Warszawy, Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji w Opolu, Polsko- Niemiecka Współpraca Młodzieży, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji z Warszawy i Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej w Opolu i Gliwicach.

Niech ranga tych szkoleń, liczba biorących w doskonaleniu swojego warsztatu metodycznego nauczycieli oraz udział jednostek je współtworzących będzie dobitnym dowodem na to jak wszechstronnie wykształconą kadrą nauczycielską w przedmiocie język niemiecki jako język mniejszości narodowej dysponuje województwo opolskie.

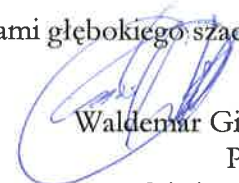
Chlubą naszego regionu od wielu lat są sukcesy naszych uczniów, którzy w etapach krajowych konkursu przedmiotowego z języka niemieckiego osiągają zaszczytne miejsca plasując się w krajowej czołówce. Za ich sukcesem stoją bez wątpienia doskonali pedagodzy, którzy pasje lingwistyczne swoich podopiecznych mogą rozwijać na takich przedmiotach jak język niemiecki jako obcy oraz język niemiecki jako język mniejszości narodowej. Dodatkowo treści przekazywane

na przedmiocie język niemiecki jako język mniejszości narodowej służyć podtrzymywaniu tożsamości narodowej młodych obywateli, których przodkowie byli lub też są pochodzenia niemieckiego. Nie odbierajmy zatem tej zmotywowanej do pracy i wykształconej na światowym poziomie kadrze pedagogicznej możliwości przekazywania wiedzy kolejnym pokoleniom, gdyż powołując się na słowa kanclerza Jana Sariusza Zamoyskiego *Takie będą Rzeczypospolite jakie ich młodzieży chowanie.*

Wobec powyższego apelujemy w imieniu nauczycieli języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej o uwzględnienie naszego stanowiska i podjęcie niezwłocznej reakcji w związku z podejmowanymi decyzjami dotyczącymi niemożności korzystania przez uczniów z nauki języka niemieckiego, jako języka mniejszości narodowej, czyli ojczystego, przy równoczesnym uczestnictwie w zajęciach z tego języka jako obcego.

Pochopność podjętych decyzji, pośpiech w działaniu, nieprzemyślenie konsekwencji, w tym koniecznych zwolnień nauczycieli, oraz nie podanie podstaw prawnych, brak konsultacji i odpowiedniego wyprzedzenia w informowaniu zainteresowanych, wszystko to sprawia wrażenie, że o podjętych działaniach nie została poinformowana Pani Minister, ani nie były one wprowadzane w MEN w sposób przemyślany, jeżeli w ogóle zmiany te mają swoje źródło w ministerstwie. W związku z faktem, że odpowiedzialność za wszelkie skutki działań i zaniechań spada na kierownictwo resortu oraz mając na uwadze słowa proroka Ezechiela „Sprawiedliwość sprawiedliwego jemu zostanie przypisana, występki zaś występnych na niego spadnie”. (Ez 18,20) ufamy, iż sprawa zostanie niezwłocznie rozstrzygnięta a dobro ucznia przesądzi o kolejnych krokach jakie zostaną poczynione w opisanej powyżej sprawie, ponieważ zaniechanie działań w tej sprawie będzie w konsekwencji pociągało za sobą szukanie „występnego” za sprawą którego pozbawiono obywateli polskich ich praw i – w przekonaniu nauczycieli i rodziców – dopuszczono się niesprawiedliwości.

W wyrazami głębokiego szacunku

Waldemar Gielzok
Prezes

Niemieckiego Towarzystwa Oświatowego

Do wiadomości:

- 1) Maciej Kopeć – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej
- 2) Michał Siek – Opolski Kurator Oświaty
- 3) a/a